

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Золотухіна А.О., здоб. вищ. осв. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **С.В. Бестужева**
Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця

Сучасний розвиток світової економіки супроводжується посиленням впливу глобалізаційних процесів, проявом яких є інтенсифікація міжнародної міграції робочої сили.

Зростання відкритості українського суспільства неминуче приводить до дедалі більшого втягнення України в міжнародний обмін робочою силою. Одною з важливих рис становлення ринку робочої сили є різке зростання міграційних процесів як усередині країни, так і за її межі. Тому міжнародна міграція стала частиною міжнародних економічних відносин України.

Проблема міграції в Україні дуже актуальна зараз. Значні геополітичні трансформації справляють вплив на всі без винятку аспекти життя суспільства, зокрема й на міграційні процеси. Інтенсивність, характер, спрямованість міграцій населення України кардинально змінилися після розпаду СРСР та здобуття незалежності, завдяки чому країна відкрилася до світу, а її громадяни набули право на свободу пересування. Підписання Угоди про асоціацію та безвізового режиму між Україною та ЄС спричинили проведення низки важливих реформ у сфері міграційного менеджменту. Водночас, анексія Криму та конфлікт на Донбасі обумовили масштабні вимушені переміщення населення, глибоку економічну кризу та інтенсифікацію трудової міграції.

Однією з характерних тенденцій сучасних міграційних процесів як у світі, так і в Україні, є міграція висококваліфікованих кадрів – «відплив інтелекту», характер та масштаби якої обумовлені різними соціальними та економічними причинами [1].

Державне регулювання міжнародної міграції кваліфікованих кадрів може здійснюватися прямо чи опосередковано. Прямий вплив на обсяги та напрями міграційних потоків має назву політики штучного стримування, за якого державою здійснюються жорсткі заходи щодо обмеження виїзду чи в'їзду населення, ускладнення процедури отримання дозвільних документів на перетин кордону, обмеження діяльності фірм-посередників з працевлаштування за кордоном.

Опосередкований вплив на міграційні процеси здійснюється у формі політики прихованого стримування і передбачає здійснення заходів, спрямованих на покращення рівня життя та умов праці в країні перебування населення для протидії відпливу персоналу. При задовільному рівню оплати праці, соціального захисту, можливостях професійного та кар'єрного зростання працівники менш схильні розглядати пропозиції щодо роботи за кордоном [2].

Успішна реалізація політики прихованого стримування вимагає більших витрат часу та фінансування, проте дозволяє зменшити відтік персоналу в довгостроковій перспективі і залучити іноземних кваліфікованих фахівців.

Потенціал емігрантів зменшиться тільки тоді, коли в Україні буде досягнутий рівень економічного добробуту. Державна політика повинна бути спрямована не тільки на те, щоб зупинити еміграційні потоки з України, а й створити сприятливі умови для повернення до країни вже постійних трудових мігрантів. Все це вимагає додаткових зусиль, щоб зацікавлені особи могли повернутися в Україну і вкладати кошти в економіку. Активними методами залучення можуть бути податкові пільги чи фінансові гарантії. Також важливим моментом може стати впровадження двостороннього регулювання трудової міграції між країнами. Для цього необхідно створити одну спільну базу, в якій буде вказана повна інформація щодо мігрантів та яка буде відповідати стандартам України й країн ЄС одночасно, що допоможе пришвидшити процес проходження кордону.

Інформаційні джерела:

1. Міграція в Україні 2021: цифри і факти. Режим доступу: <https://iom.org.ua/ua/migraciya-v-ukrayini-cyfr-y-i-fakty-2021>.
2. Світове господарство і міжнародні економічні відносини : навчальний посібник [Електронний ресурс] / С. В. Бестужева, В. О. Козуб, Н. В. Проскурніна, В. А. Вовк, Ю. Б. Доброскок; за заг. ред. Т. В. Шталь. . – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 240 с.
3. Стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 року. Режим доступу : <http://me.kmu.gov.ua>.